

Το νόσημα αυτό που σου άφησε να αφήσει να δώ εμένα
να μείνω στα δέντρα με το φυτόσφαιρο σου (Μάδα και στα κήρια
σου τα παιδιά και τους φίλους του γαλαξία και το γαλαξία το σφαιρικό και κήρια)
σπερμίοι με το αυτό με δέντρα. Ναι, άφησε να ενοστασιώ και
ε με' αυτό ε; Νικητής με το λυγρό το κροσσό μου δώ δει ευφροσύνη...

Το όνομά μου, όμω, δένω να αραστεί, να παύσει

Το όνομα αυτό που έγραψε γρήγορα στην Ελλάδα ε είμαι το δικό σου

Συγγνώμη για όσα

Άχρηστα...
ή και όχι όλα

Κείμενα που ανακτήθηκαν από το διαδίκτυο:

1. Σαν σήμερα. Άρθρο: Αθανάσιος Διάκος. Ανακτήθηκε από : <https://www.sansimera.gr/biographies/252>
2. Hellenica World. Άρθρο: Ομέρ Βρυώνης. Ανακτήθηκε από : <http://www.hellenicaworld.com/Turkey/Person/gr/OmerVryonis.html>
3. Iefimerida. Άρθρο: Τούρκικες λέξεις που χρησιμοποιούμε. Ανακτήθηκε από : <https://www.iefimerida.gr/news/114550/oi-200-toyrkikes-lexeis-poy-hrisimopoioume-kathimerina-kai-den-xeroume-lista>
4. Wikipedia. Πληροφοριακό κείμενο: Αθανάσιος Διάκος. Ανακτήθηκε από : https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%94%CE%B9%CE%AC%CE%BA%CE%BF%CF%82

Γιωάννης Δεσφύρας 10 Απριλίου 1826

Όνομάζομαι Γιώργος Βερβίκης, κάτοικος Μεσοβόχου,
73 ετών. Όσο χρόνια ζωής και να κοιτάζω πίσω θα δω την
ζωή μου να κυλά αργά και βαδανιστικά. Από τότε που
κατάλαβα τον εαυτό μου θυμάμαι τον φόβο και τη σκέψη
να κυριαρχούν στην καθημερινή μου ζωή. Όμως, όταν ξεκίνησε
η πολιορκία της πόλης που με γέννησε από τους Τούρκους,
τα πράγματα χειρότερα. Οβίδες χαράκωναν τον ουρανό
καθημερινά και έστειλαν μηνύματα θανάτου. Έτσι επειδή
δεν γνώριζα πώς θα μας βρεί η επόμενη μέρα, ένιωσα
την ανάγκη να αφήσω αυτή την ελπίδα ως παρακαταθήκη
στους ανθρώπους που θα έχουν την τύχη να χαρούν μια
ελεύθερη Ελλάδα καθώς και στους πολιτικούς που θα πάρουν
την τύχη της χώρας μας στα χέρια τους. Όλοι πρέπει να
γνωρίζουν τις κατουχίες και τις θυσίες που ζητάμε για να
προσφέρουμε το θαυμάσιο δώρο της ελευθερίας.

και τώρα θα ξεκινήσω το κουβάρτι των συζητήσεων
δεχόμενων του οποίου οι ακρες ξεκινούν από τις ακρες του 1822
όπου ξεκίνησε η πρώτη πολιορκία της πόλης μας από τους Ομέρ
Βρυώνη και Κλουττάχ με 11.000 άνδρες απέναντι σε 700
ταλαιπωρημένους Έλληνες. Ήταν σαν να πολεμούσαν ο Γολιάθ με
τον Δαβίδ μερικοί ήταν οι Έλληνες αγωνιστές που κατάφεραν
με τη διπλωματία αλλά και την βοήθεια του Δημητρίου Γουγάρη
να υποχρέωσαν τους Τούρκους να λύσουν την πολιορκία.
Άξίζει να σημειωθεί ότι ο Γουγάρης ήταν γραμματικός του Βρυώνη
ο οποίος προσέφερε να θυσιάσει την οικογένειά του, για να
ειδοποιήσει τους Έλληνες για την προγραμματισμένη Τουρκική
εφόδο της 25ης Δεκεμβρίου. Έτσι λίγους μήνες μετά ξεκίνησε
η δεύτερη και πιο δραματική πολιορκία από τους Κλουττάχ και
Ιμπραήμ. Και ερχόμασε στο σπέρμα όπου το Μεσοβόχι έχει
δίκες μια υψηλή τρούπα που μυρίζει μούχλα από τη λιμνοθάλασσα
και το κάρβουνο του ποταμού. Πλέον όλα είναι αβέβαια,
ο κάθε πολίτης λορρατεί σε ένα σχοινί μεταξύ ζωής και
θανάτου, σίτημα στο πόδι, οι αρματωμένοι χερμίζουν
νεοσύρμα και κουβάρια τους χτυπημένους. Το συμβούλιο
οπλαρχηγών και πρακτικών της πόλης αποφασίζει την έφοδο
των κατοίκων του Μεσοβόχου από την κεντρική πόλη.

Βιβλιογραφία:

Ζουργός Ι. (2008). Αηδονόπιτα. Εκδ. Πατάκη.

Κείμενα που ανακτήθηκαν από το διαδίκτυο :

1. Αργολική Αρχαική Βιβλιοθήκη Ιστορίας και Πολιτισμού(2008). Μελέτη : Η ζωή στο πολιορκημένοι Μεσολόγγι. Ανακτήθηκε από :
<https://argolikivivliothiki.gr/2018/01/15/missolonghi-2/>
2. Βικιπαίδεια. Πληροφοριακό κείμενο : Έξοδος του Μεσολογγίου.
Ανακτήθηκε από :
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%88%CE%BE%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%82_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%9C%CE%B5%CF%83%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B3%CE%AF%CE%BF%CF%85

Απόψε Κόσμος Αλέξανδρε Ήυληάντα, αξιοσημείω μου αδελφέ,

Επιμέρωσε ο Θεός εν ημέρα και το ημερολόγιο γράφει 22 Φουνίου
ενς σωτηρίας χρονιάς του 1821. Καίτοι και κοιτάζω τα χορροέστρα γεννά
που σχίζουν το φοβάτι του ουρανού και θυμάμαι και είρες δήλωσε τους εχθρούς
ημέρα από την αυγή γαίνεσαι, αν οι τρώες μαύρες είναι νικηφόρες εννεύρομεν
αν όχι τότε...». Τόξεν από αγνία μήτως μεσα από εν άεχρη πνεα στο Δραγατσόνι,
ενς 19 του Φούν, έχεις απειλέσει κάθε έφίδα για την επευση ή έσβαση ενς έσοινο-
ετασης. Έτσι, αποφάσισα να του γράζω εν καρούεα ετιδολή, για να εε παρ-
εύρω ενν επόνο ενς μάχης όθεν ενν έ διαδραματίζετα εν δηη του θυμού,
μπολασμέν εν ορσίον μου για εν παρτίδα και να εε παρταίνίνσω να μιν
εγχοταίγει ενς τον αγών.

Έτο ξεκίνημα ενς μάχης, είχαμε καθαίρει τους κρήοδες των γύρω βουνών, έβασα
και βορεωανατολικά του Δραγατσονίου έσοιμοι να επετέλεσαμε το εερέκι, εν
800 άνδρες με επικεφαλής τον Μαζά Φήη βρίσκονταν ακρωμένοι στο χωριό
Δραγατσόνι. Οι τουρκικές δυνάμεις κατοικείαν τρομακώτες, αρίμων τα
μεγάλες κοροτικές και κοίαν εις μικρές, για να μιν εις χρησιμοποίησμε έμεις. Τότε,
ο χιλιούρος Βασίλειος Μαροθιάς, παρτακώμενος ενν επή διαταρή του για
καμία έφηνική κίνηση ενν 20 βουνίου, επετέθη με 800 υπερί ενανείον ενς μονής
Σερμυαντιού, όπου είχον οχυρωθεί ούμανικές δυνάμεις. Το αποτέλεσμα 1500
Τούρκοι να επετέθον με σφοδρότητα ενς δυνάμεις του Μαροθιάκου ή εωρεκήσαν
ή τρέσαν σε φυγή. Με τη δύνη για οδηγό, είρηνα ενν υπόψη και έδωσα
στην Φίλη Εταρία και με 375 Έλληνες επετέθη να παρτασώμε βοήθεια στο
προσκυμένο Δραγατσόνι. Αν' αυτό, θεηθήκαμε να είμοια περίκυκλώμενα και να
ελέκαμε τους αδελφούς μας να αποδέκαζοντα. Αρχισε να χύντα το αίμα.
Τα παλικάρια επεφταν ενν ροδαμο ή από το κορφο τσεκούρι από ζυγοκότου, εν
η ανθρώπινη ψυή να μιν είναι τίποτα παρτα μόνο σκόν.

Κάδομα εκατόπαρτα, τον Μπαϊρακάρη μας, 25 αξιωματικούς και 180
ετραπές. Όλοι αυτοί, ενν παλικάρια ενς, εκουδιστές ενν ενν Αθηνιων
παρταίων ενς Μαροθιάκου, ενς Οδησού. Ήταν η βρυτική ομάδα που δημιοφί-
ες ο Έφορ Λόχο, αποσεφώντα τρινη απόδειξη εν φράσις <<άνδρας ο περι τον
καρόν θάνατον αδελός>>.

Αλέξανδρε... θυμάμαι εις ε οδηγήσε στο να ονομάσει ενν καρδιά του σπαρτα
Έφορ Λόχο; Ο Δαμασμός που τρέφει μέσο του για τον Έφορ Λόχο ενν Ήντων
την γενναία αυή στρατωακή μονάδα, 5 χρόνια άντεση μέρε ενν μαχη ενς
Καρυάνας το 338 π.χ. Η έφημία του Έφορ Λόχο είχε τρια χυμάτα, κάθε δια
με τον συμβολισμό του. Το ξεκό συμβολίτε ενν αλώδοντα ενς γενναίας ηρώ
επιχερήσεως και ενν ευράντων, το μύθο τον νερό παρταίος και ελευθερίας
Δάνατο ηρώ και το κόκκινο ενν αυτεφόντο του έφηνικού λαού και ενν κείση ότε
καρμία για ενν ανασταση ενς παρταίος. Έτο κέντρο ενς δημιας, δέκατε η βοδιά
γρασάμεν ενν αφηνιστές φράση <<ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΕΚΤ>>, που δημιοφί <<με αυτό
θα κινώμε>>. Ας Παρταειγματώμε από τα λάδη του παρταίνοντα, από τας
αρχαίους προζόγους, και ας μιν κατανείδουμε ένα ανεκείμενο, ένα πόνε για
την νική των εχθρών.

Τίνα αυτό, Αλέξανδρε, εννοώντας έρχομαι και γράφω και λέω σε σένα
ότι δεν πρέπει να φιληριάζει η γυχή σου. Δεν είσαι προδότης ούτε έσαι να σε
γράψει η ιστορία. Εάν έχει υπάρξει έστω και μια στιγμή που φρογγήγρητες και
νόμισες ότι ο αγώνας μας είναι χαμένος, θυμήσου πως ο αρχαίος του Φεράι λέγα
γράφει "Ναι μην παραστήσω τα όπλα προτού να ιδώ αδελφούς την Παιδεία
μου και εφορτημένους των εχθρών μου". Ας πολεμήσουμε εις τους αιώνες
των Πατέρων μας! Γιατί η ελευθερία είναι η μεγαλύτερη νίκη, το μεγαλύτερο
ταίφιο.

Εις τα όπλα λοιπόν η Παιδεία μας Προκαλεί!

Ελπίζω αυτή η επιστολή να σε θρέψει καλά.

Ο εφαιματός αδελφός σου,

Νικόλαος Υψηλάντης.

Κείμενα που ανακτήθηκαν από το διαδίκτυο:

1. Θεοδώρης Δ. (2018) .Offlinepost. Άρθρο: Η μάχη του Δραγατσανίου. Ανακτήθηκε από : <https://www.offlinepost.gr/2018/09/21/%CE%B7-%CE%BC%CE%AC%CF%87%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%B1%CF%84%CF%83%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%BF%CF%85/>
2. Μηχανή του χρόνου. Άρθρο: Ιερός λόχος. Ανακτήθηκε από: <https://www.mixanitouxronou.gr/gokieros-lochos-i-thriliki-monada-pou-nikise-tous-spartiates-apolountan-apo-150-zevgaria-giati-o-filippos-ipe-pano-apo-ta-ptomata-tous-na-vri-katastrofi-opion-iponoi-otidipote-asemnogia-tous/>
3. Μπούραλης Κ. Historyreport.gr. Άρθρο: Η καταστροφή στο Δραγατσάνι. Ανακτήθηκε από : <http://historyreport.gr/index.php/%CE%A3%CF%84%CE%B1-%CE%BD%CE%B5%CF%8C%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%98%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/903-%CE%97-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CE%94%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%B1%CF%84%CF%83%CE%AC%CE%BD%CE%B>
4. Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία. Κείμενο: Επιβιώσαντες Ιερολοχίτες μέλη της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας. Ανακτήθηκε από : <https://history.arsakeio.gr/index.php/f-e-kai-1821/94-epiviosantes-ieroloxites-meli-tis-filekpaideftikis-etaireias>

Οπτικοακουστικό υλικό που ανακτήθηκε από το διαδίκτυο :

OPEN TV (2021). Και εγένετο Ελλάς. Ιερός Λόχος: Τι ήταν και γιατί κατατροπήθηκε στο Δραγατσάνι; Ανακτήθηκε από : <https://www.tvopen.gr/watch/54282/ierosloxoostihtankaigiatikatatatropothhkestodragatsa>

Παρασκευή 8 Αυγούστου 1822

Εἰς τὴν πολιορκηθῆναι καὶ ἀδελφοὶ Ἀσιασῶν,
Τὸν δὲ τὰς πόλεις ἠθρονημέναν καὶ νεκρῶν.
Καὶ δὲ εὖρα παρακαλῶ τὴν Παιδείαν νὰ μὴ φανερωθῆν ἕνα σημεῖον ὅτι
ἴσως. Ἐστὶν οὐκ ὀλίγως ὁ ἀράχτης κατὰ θυσιᾶν πρὸς τὸν Μωρὸν καὶ με 2000
ἀπ' αὐτοῦ πῶς ἐκτεκτοῖς δέντροις τῶν με φρονησὶ τὸ ἀδελφῶν ὡσεὶ νὰ
ἀντιρῶν τὴν ἐπὶ τὴν ἐπιπέδωσιν, καὶ φωνὴ μου κλιθῆναι μέσῃ καὶ πῶς
καὶ νὰ ἴσῃ καὶ ἀνὰ μέσῃ τῶν. Ἄρα δὲ γίνεται, πῦρ καὶ φωνὴ μεροδωμένῃ καὶ
ἔσθλος νὰ θυσασθεὶς με καθεὶ τῶν πιστῶν.

Ὅμως γὰρ καὶ ὑπάρχει τὸν ἀσπίς. Ἡ καὶ ~~ἡ~~ μαζικὴ παιδείαν εἰς τὸν νὰ
ἴσως με ποῦναι ἄριστα, δίνοντες εἰς αὐτὰς ἀσπίς τὰ θυσιᾶν τῶν, εἰς ἀσπίς
τῶν νικῶν. Πῶς οὐκ ἔστιν οὐκ ἄριστα καὶ δι' ἑαυτῶν καὶ οἱ μορφοί, με
περὶ τὴν ἀσπίς ὅτι ἡλίκων οἱ Τούρκοι κατακτείνοντες ~~καὶ~~ καὶ ἔσθλῃ
νὰ ὁ παῖδον ἀπὸ τῶν, ἀσπίς θυσιᾶν τῶν πῶς καὶ με φρονῆσθαι ὅταν ὁ
ἠθρονησῶν ἀπὸ τῶν τῶν καὶ τὸ μῶν τῶν μεροδωσῶν νὰ καὶ πῶς ἴσῃ νὰ κλιθῆναι
καὶ νὰ παρακαλῶ σταρὰ τῶν - κατὰ τῶν - νὰ μὴ φωνῆν. Τὸ αἴτιον νὰ ἐκαστῶν;
Ὁ κακὸς μορφοὶ ὁ κερ-ἀσπίς, ὁ ἐπιπέδωσ τῶν καὶ ἐφρονῆσθαι ἀσπίς
εἰς αὐτὴν φρονησῶν αὐτῶν καὶ ~~τῶν~~ τῶν Τούρκων φρονῶντες ἀσπίς
νὰ ἀσπίς τὸ ἄσπίς τῶν

Τυρῆσθαι πῶς ἀπὸ τῶν ἀσπίς, ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν νὰ ἠθρονησῶν τῶν,
πῶς, καὶ οἱ οἱ οἱ καὶ μετὰ αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν νὰ ἀσπίς εἰς
ἐπὶ τῶν τῶν. Τυρῆσθαι πῶς ἡ ἐπὶ τῶν ἀσπίς καὶ πῶς ἀσπίς καὶ
αὐτὸ ἐπὶ τῶν καὶ ἠθρονησῶν πῶς νὰ ἠθρονησῶν ἀσπίς κατὰ τῶν τῶν
εἰς ὁ οἱ οἱ καὶ οἱ οἱ τῶν τῶν. Ἡ αὐτὴν νῆρες τὴν περὶ τῶν
ἐκείναι τὰς νῆρες...

Ὁ πατέρα ἐκαστῶν νὰ τὸ ἀσπίς τῶν εἰς τὰ κλιθῆναι τῶν νῆρες
εἰς ἐπὶ καὶ ἡ ἀσπίς τῶν ἀσπίς κατὰ ἀπὸ τῶν ἐκαστῶν.
Τὴν κλιθῆναι ὅτι τὸ κλιθῆναι τῶν εἰς τὸν κλιθῆναι καὶ ὁ πατέρα
Νικολάου τῶν τῶν κλιθῆναι ἀσπίς τῶν ἀσπίς τῶν ἀσπίς
ἀσπίς. Ἡ αὐτὴν ὁ ἀσπίς, τῶν κλιθῆναι ὁ ἀσπίς τῶν ἀσπίς
εἰς τὴν κλιθῆναι νὰ ἀσπίς καὶ με τῶν οἱ οἱ αὐτῶν.

Τὴν καὶ ἀπὸ τῶν νῆρες ἀπὸ τῶν νῆρες νὰ ὁ ἀσπίς καὶ
αὐτὸ ἐπὶ τῶν ὅτι ... ἴσως νὰ ἴσῃ τῶν ἀσπίς τῶν ἀσπίς;
Ἡ αὐτὴν πῶς ἀπὸ τῶν οἱ οἱ ἀσπίς τῶν ἀσπίς τῶν ἀσπίς
πῶς με ἐπὶ τῶν ἀσπίς τῶν.

Ἐπὶ τῶν νῆρες νὰ ἀσπίς τῶν ἀσπίς τῶν ἀσπίς;
Γὰρ πῶς - ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν ἀσπίς καὶ ἀπὸ τῶν ἀσπίς - ἀσπίς τῶν ἀσπίς τῶν ἀσπίς

Μας τὴ σφύρη δε πῶς ἐμάθα ὅτι ~~ἡ~~ ~~ἡ~~ ὁ ἴσος τοῦ Μυρία
ἔλκεται πῶς αἴτη μιά φράσι μου ἀπ' Ἀρβενάικια, ἀναρωτιόθηκα με ἀφῆνια
ἀν σε ἀναστασία, πῶς σε ἐβρίσκα, εἰς τοὺς ἐπιφύες ἢ εἰς τοὺς χιτῆαίδεις
νεκροῖς Ὀθωμανοῖς; καὶ πῶς τῆρα σε σ' ἀναγνωρίθη ἔπειτα ἀπὸ 15 ὀφθαλμοῦ
ἀφῆνια; ἄλλ' ὡς ἄλλο σκαρὸ τοῦ παλαιοῦ - Ἀνέστη πῶς πῶς σε ἀφῆσθαι ἢ
ἀπ' ὅσο κομμάτιακι παλαιολογικῆς σημαίας πῶς ἐκρύβες πῶς εἰς τὸ κορμὸ σου

Ἐχω μέσα μου μιά ἐπιθυμία πῶς εἶσαι ἀκόμα ζῆλονος καὶ πῶς εἶ
μύχια τῆς ψυχῆς σου νιώθεις πῶς ἀν τοὺς ἀντικεῖς. Πῶς ἀφῆσε αὐτὴ ἢ
ἐπιδοθῆ να φράσῃ εἰς ἐσὲ κατ' ἑκαστὴν καὶ να ἀφῆσθαι εἰς ἀφῆσθαι
ὕπαρχει μέσα σου; τὸ ὑπαίτιον ἀπὸ Θεοῦ πῶς δε σε τῶς να σε ἀφῆσθαι
μέχρις τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς μου πῶς στὴ γῆ.

Με σφοδρὴ ἀφῆσθαι καὶ ἀφῆσθαι,
ἢ Μανώ ἢ ἀφῆσθαι σου.

Βιβλιογραφία :

Ιστορία Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΑ, Εκδοτική Αθηνών

Εργασίες:

1. Βούτσος Ε. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Το παιδομάζωμα κατά την τουρκοκρατία.
2. Μίχος Χ. (2017) . Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Σχολή Επιστημών του ανθρώπου. Παιδαγωγικό τμήμα δημοτικής εκπαίδευσης . Το παιδομάζωμα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Κείμενα που ανακτήθηκαν από το διαδίκτυο:

3. Ζενάκος Α. (2008). Το ΒΗΜΑ. Άρθρο: Η μάχη στα Δερβενάκια 1822. Ανακτήθηκε από : <https://www.tovima.gr/2008/11/24/archive/i-maxi-sta-derbenakia-1822/>
4. Μηχανή του χρόνου. Άρθρο: Τι γίνονταν τα χριστιανόπουλα που άρπαζαν οι Οθωμανοί; Ανακτήθηκε από : <https://www.mixanitouxronou.gr/ti-ginontan-ta-christianopoula-pou-arpazan-i-othomani-tin-periodo-tis-tourkokratias-i-gonis-tous-ta-theorousan-nekra-i-pio-axii-genitsari-kateligan-sto-palati-stin-ipiresia-tou-soultanou/>
5. Πρώτο Θέμα. Άρθρο: Εξισλαμισμός και παιδομάζωμα. Ανακτήθηκε από : <https://www.protothema.gr/stories/article/676983/exislamismos-kai-paidomazoma/>
6. Σαν σήμερα. Άρθρο: Η μάχη στα Δερβενάκια. Ανακτήθηκε από : <https://www.sansimera.gr/articles/299>

Υπάτη Φιλώιδας, 20 Δεκεμβρίου 1826

Προς την οικογένεια του ένδοξου στρατηγού του
άτακτου ελληνικού στρατού, Γεωργίου Καραϊσκάκη,

Είμαι ο ταπεινός γραμματικός του, ο Δημήτριος Αιυάν.
Αυτός που τον συντρόφισέ στα τελευταία χρόνια της ηρωικής
ζωής του και έζησα από κοντά τις καλές και κακές στιγμές με
κυρίαρχο τον άδικο θάνατό του.

Γράφω τριανταπέντε χρόνια μετά από τον θάνατό του, από
μια περσίδα που εκείνος βοήθησε, όσο κανείς άλλος, να είναι σήμερα
ελεύθερη για να δηλώσω τον ανυποκρίτο θυμασμό μου. Είχα
την ανάγκη να ριθίσω χιούζα που ζήρετε και χιούζα που δεν
ζήρετε. Το ξεκίνημα της διαδρομής του όπως ο ίδιος μου είχε
αφηγηθεί. Γεννήθηκε σε μία σπηλιά και μεγάλωσε σαν αγριμύζο
χάραρα της ζωής του γνώρισε όλη την ταπεινωση, την κικουχία, την
αδίκια, αλλά αυτό δεν τον εμπόδισε να γίνει αυτός που έγινε. Ένας
ιδεολόγος, πατριώτης, αγωνιστής. Οι ταπεινωτικές δίξεις «ρούλος»
και «χούφος» όχι μόνο δεν τον λύχισαν, αλλά τον ατούλωσαν.

Με μία χούφα άνδρες έπαιζε στα δάχτυλά του όλο το
αρχαϊκό των Αγραίων και δέ λοχάριασε τους παντούνημους πα-
σάδες στον Άγιο Βλάση και στον Φιδερν. Η φλόγα της επανάστασης
τον οδήγησε στο κλέφτικο τούρκο του Κατσανώνη, όταν εγκατέλειψε
την αυλή του Αλή Πασά. Εκεί κατάφερε το πρώτο του ανδραγάθημα
όταν βοήθησε καθοριστικά στον χαρό του φοβερού και τροφικού
Βελιηκέκα. Η άσολη αφοσίωση και αγάπη για τον ιερό σκοπό του
έδωσαν ψεγά και το φορέιο της αρρώστιας που τον κουβαλούσε έγινε
όχινα για να φτάνει πάντα εκεί που τον καλούσε το καθύκον. Μπορεί
να μην πρόρισε να κάνει όσα ήθελε για τους Μεσσοδοχιζτες που έσπα-
σαν την ποδιορκία στα 1825, ωστόσο ράζεψε κάτω από τα ψεγά του

τα απορριψήρια τους στο Μυύπιο.

Θυμάμαι έντονα και με συγκίνηση πως άντεξε τους δόλους και τις κατηγορίες για «εσχάτη προδοσία», πως έσφιξε τα δόντια στους πυρρξτούς και την ασθένιά που τον ταλαιπωρούσε, πως δε λοχαριάσε ποτέ τη ζωή του. Τον φαντάζομαι μ' ένα αχνό χαμόγελο στα χείλη να στενέψει τα μάτια του για τα παινέριά μου...

Ωστόσο, πιστεύω πως του αρρόζουν και πως εμείς όλοι έχουμε την ανάγκη να τα οροδοηούμε, αν και ακόμα παλεύουμε με τα ίδια ελαττώματα της φύλης μας τα οποία μας ταλαιπωρούν και μας διχάζουν. Η εικόνα που, όταν ανέβαινε στον βράχο και σήκωνε περιφρονητικά τη φουστάνιδα του στους αντιπάλους μας είναι χαρμνήνη ανεξίτηλα στη μνήμη μου και μου θυμίζει την αφιψιά του στα βόδια. Ήταν πάντα κοντά στην απρόβλεπτη φύση του Έλληνα και γι' αυτό πάντα έλεγε: «Όταν θείω διάβολος και όταν θείω άγγελος».

Δεν είναι βέβαιος για το πως μας κρίνει στα τυρινά κουράνια μας...

Δεν αποκλείω να είναι και χαλωμένος και να του ζήφρουν λέξης «τσουχερί» για μας...

Μη μη διατάξει και να τις φωνάζει δυνατά. Δεν θέλω να κάνω λόγο για την «φαρμακρή» Πέρπτι της 23^{ης} Απριλίου του 1827, μια μέρα πριν τη χιούρη του...

Τη μέρα που το θανατερό βόδι τον βρήκε στο υποχάστριο και διαπέρασε κι έφρενα μέχρι την καρδιά. Θείω μόνο να θυρηθώ τα λόγια που μας άφησε για προίκα και παρακαταθήκη: «να κρατάτε την πατρίδα μονιασμένη».

Παρακαλώ γνωστοποιήστε τα παραπάνω ώστε όλοι οι ελεύθεροι Έλληνες να γνωρίζουν πως απέκτησαν την ποδοπόθητη λευτεριά τους.

Γεώργιος Καραϊσκάκης, ΑΘΑΝΑΤΟΣ!

Δημήτριος Αινιάν, πληρεξούσιος
Φθιώτιδος της Β' Εθνικής Συνέλευσης

Βιβλιογραφία:

1. Αινιάν Δ. Ο Καραϊσκάκης. Εκδ. Ερμής ΕΠΕ .Αθήνα.
2. Βλαχογιάννης Γ. Βιογραφική Αρχαιακή Μελέτη. Καραϊσκάκης. Αθήνα 1947.
3. Βλαχογιάννης Ι. Ανέκδοτα του Καραϊσκάκη και του Κολοκοτρώνη. Αθήνα 1922.
4. Γαζής Γ., Αινιάνας Δ. , Παπαρρηγόπουλος Κ., Κοσομούλης Ν. Άπαντα του Καραϊσκάκη (Δράση-Δίκη-Καταδίκη-Κατατρεγμός), 3τ. Εκδ. Μέρμηγκα.
5. Ελευθεροτυπία . Ε-Ιστορικά. Γεώργιος Καραϊσκάκης. τχ.128,28 Μάρτιος 2002
6. Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. τ ΙΒ,Εκδοτική Αθηνών,. Αθήνα 1979.
7. Κασομούλης Ν. Κ. Ενθυμήματα Στρατιωτικά της Επανάστασεως των Ελλήνων , 1821-1833. Αθήνα 1940.
8. Κόκκινος Δ. Η Ελληνική Επανάσταση. τ.10,11,εκδ.Μέλισσα, Αθήναι 1957.
9. Κολοκοτρώνης Γ.Θ. Απομνημονεύματα. Αθήνα 1955
10. Παπαρρηγόπουλος Κ. Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. τμ. 9^{ος}. Εκδ. Φάρος. Αθήνα 1983.
11. Σπηλιάδης Ν. Απομνημονεύματα . Αθήνα 1859.

12. Σταμέλος Δ. . Ο θάνατος του Καραϊσκάκη-Συμπτωματικό Γεγονός-
Η οργανωμένη δολοφονία, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 2000.

13. Φωτιάδης Δ. Καραϊσκάκης. Εκδ. Σ.Ι. Ζαχαρόπουλος Α.Ε. 14^η
έκδοση. Αθήνα 1945.

Στ. Παρισι, 26 Μαΐου 1841

Αγαπητή μου γυναίκα και μητέρα των παιδιών μου, Αγριδίνα,
Εγώ ο Νικηταράς που εχθρό σου ρωθήθηκε, πάχνω μίσην τη δύναμη να σου
γράψω, μη μόνον είναι πιο εύκολο να βλάσω τους εχθρούς να ζυγαριάζω
και να προσβάλω την καρδιά μου που χτυπάει σαν τριβή στη βίβλη
τη δική σου και των παιδιών μας. Ξέρω πως σαν αγριδίνα δεν είχα
μια τέτοια ζωή, όμως τη μου θέλω να μου τη δική μου την αφιέρωση
για την θυσία της πατρίδος μας. Θα σου τώρα πράγματα για να
γνωρίσω ειςού και τα παιδιά μας ποιος υπήρξε στη ζωή αυτή. Ένεκα
χρόνων βεβαίως ήσαν στα σκοτάδια τον πρώτο μου Τούρκο στο
Πιοντάρι, όπου έχω ακουθήσει τον εθιρτή τον πατέρα μου. Ήρθε
ενδείχθηκε στην ομάδα των δικών σου πατέρων, του εθιρτή Ζαχαρία
Μπαρβατοπιτή, ο οποίος μου έδωσε εσθή, την ποδυτή κέρη του για
γυναικά μου, ως αναμνηστική της αγίας μου. Ειςού, αγαπητή μου,
μου χάρισε δύο πανόμορφες κόρες και ένα παιδάκι. Λίγα χρόνια
αργότερα, τον Οκτώβρη του 1846, έχανα πατέρα και αδελφόν
από τους Οθωμανούς. Η αγριδίνα μου δι' αυτούς με τον κενό μηδέν
όσο και περισσότερο.

Εγώ μάχες είδασα πάντων των Τούρκων για να είναι θυσία η
πατρίδα, αλλά αυτή που βεβαίως και αδιάφορα η καρδιά μου είναι
έτιμη στα Λαβινάκια... Τρία γιγνή ισόπασα και το τρίτο μου κάθησε
στο χέρι και δεν ανοίγει. Επειδή τη μίση ήσαν μου με φουναζάν για
πρώτη φορά ετούτο τον καιρό. Από το μωρό μου ιδίως, ακόμη δεν μπορώ
να αναγκιστραβή η κέρη της φυθικής στην οποία για δύο οδυθήσαν
χρόνια αδικώς ήσαν εθισμένος και υποβλήθηκε σε αβυσσάτζι
βασανιστήρια, ακούσι και οδυθήσις μοιχησίω. Από τη μίση να βγήτα
μίσ τα αλφάτα, του γός και η σπασίνα ηδισεί, αλλά αυτό που δεν
μυόρσο ποτέ να βαστάζει η καρδιά μου ήταν το σταθαρισμίο
βδίσμα της Σαφίρας, της όμορφής μου κέρη, στην όψη του
σταθαρισμίου και δεικτού ως ες κορμιού μου, ήταν με αντίτροπον
πρώτη φορά μίση τη αποφυγή μου.

Κείμενα που ανακτήθηκαν από το διαδίκτυο:

1. Αργολική Αρχαική Βιβλιοθήκη Ιστορίας και Πολιτισμού(2009). Έρευνα: Νικήτας Σταματελόπουλος ή Νικηταράς ο Τουρκοφάγος (1782 ή 1787-1849). Ανακτήθηκε από:
<https://argolikivivliothiki.gr/2009/03/17/nikitaras/>
2. Μηχανή του χρόνου. Άρθρο: Νικηταράς, ο τουρκοφάγος. Ανακτήθηκε από:
<https://www.mixanitouxronou.gr/nikitaraso-tourkofagos-filakisthike-apo-tous-vavarous-vasanisthike-echase-tin-orasi-tou-ke-katelize-zitianos-sta-skalia-tis-ekklisias-vinteo/>
3. Μηχανή του χρόνου. Άρθρο: Γιατί χάθηκε ο τάφος του Νικηταρά. Ανακτήθηκε από: <https://www.mixanitouxronou.gr/giati-chathike-o-tafos-tou-nikitaras-o-iroikos-tourkofagos-simera-den-echi-mnima-oute-anazitise-kanis-ta-osta-tou/>
4. Μηχανή του χρόνου(2013). Νικηταράς ο Τουρκοφάγος (Νικηταράς Σταματελόπουλος) 1821. Ανακτήθηκε από :
<https://www.youtube.com/watch?v=cv8CnY9hoi4>
5. Σαν σήμερα . Άρθρο: Νικήτας Σταματελόπουλος- Γνωστότερος ως Νικηταράς ο Τουρκοφάγος, ήρωας της Ελληνικής Επανάστασης. Ανακτήθηκε από:
<https://www.sansimera.gr/biographies/287>
6. Στούκας Μ.(2021). Πρώτο ΘΕΜΑ. Άρθρο: Νικηταράς και Τσοπανάκος: «Τουρκοφάγος» και ο «Τυρταίος» του 1821. Ανακτήθηκε από :
<https://www.protothema.gr/stories/article/1095128/nikitaras-kai-tsopanagos-o-tourkofagos-kai-o-turtaios-tou-1821/>
7. ΤΑ ΝΕΑ. Άρθρο: Ποιος ήταν ο «Τουρκοφάγος» Νικήτας Σταματελόπουλος; Ήρωας του '21, γνωστός τοις πάσι με το προσωνύμιο «Νικηταράς ο Τουρκοφάγος». Ανακτήθηκε από :
<https://www.tanea.gr/2019/09/25/people/poios-itan-o-tourkofagos-nikitas-stamatelopoulos/>

Οπτικοακουστικό υλικό που ανακτήθηκε από το Διαδίκτυο:

OPEN TV(2021). Και εγένετο Ελλάς. Βίντεο:
Νικηταράς ο «Τουρκοφάγος»: Ο ήρωας που κατέληξε επαίτης στον Πειραιά.
Ανακτήθηκε από : <https://www.youtube.com/watch?v=qJtSnZ6IK-c>

Αδέρφια μου και συναγωνιστές μου,
Πλησιάζει η μέρα που η ζωή μας και ο αγónας στο Μετσόρρι θα
τελειώσουν. Όχι από θόνημα δικό μας αλλά γιατί δεν έχει απο-
μείνει άλλη δύναμη πια. Ένωσα γι' αυτό την ανάγκη να γράψω
αυτή την επιστολή, διαθήκη δικιά μου του Κίτσου Τζαβέλα, για
να μοιραστώ μαζί σας το βάρος που μας πηλακώνει και συνάμα
να σας ορκίσω στη συνέλιση του αγónα για την ελευθερία. Κι
αυ πόσοι με έτοιμοι στο χρέος προς την πατρίδα.

Πάει καιρός που το τυπογραφείο του Μάτση καταστράφηκε
από τον εχθρό και η φωνή μας δεν φτάνει πια έξω από τα τείχη.
Α απουσία σας μας τσακίζει πιο πολύ και από τις οβίδες του
εχθρού. Περιμέναμε με αγωνία να μας συντρέψετε, πράγμα αδύνατο
ώρα που έσφιξε ο κρούας φόνος, αλλά τώρα πια νιώθουμε μόνοι μας.
Η κατάσταση εδώ είναι τραγική. Οι άρρωστοι κι οι τραυματίες που
μένουν αφιλάρετοι αφανίζονται μέρα με τη μέρα και δεν έχουμε
πια τα μέσα για να τους σώσουμε. Αλλά κι αυτοί που περιφέρονται
για χέρι, ίσα που στέκονται στα πόδια τους. Η πείνα μας έχει
ξοφάλλει. Όχι μπορούσε να φαγωθεί, ψίβα και φυτά, καθαρά
και ακάθαρτα, όλα έχουν τελειώσει από καιρό. Μόνο οι σάρκες
μας μένουν να φαγωθούν. Ο θάνατος σέρνεται ανάμεσά μας και
η απερίποιά μας σφίγγει την καρδιά.

Κι όμως, δεν έχουμε ακόμα λυγίσει. Κι ούτε σκοπεύουμε να
παραδοθούμε. Αυτό που κρατάει την επιίδα μας ζωντανή είναι
οι ηρωικές σελίδες του αγónα μας που έχουν γραφτεί. Μπορεί
να πάσαμε το Βασιλάδι, το Αιολικό και το Αιτωλικό, αλλά
στην Ηλεία, μαζί με άλλους 130 πολεμήσαμε σα να 'ταν η
τελευταία μας μάχη και σπείραμε την καταστροφή στους εχθρούς
και κάθε βράδυ που κάθομαι αποκαμωμένος στις νιάπιες με τα
παρλιάρια κι η γυχή μου μαυρίζει, σκέφτομαι τους συμπατριώτες
μου πίσω στο Λόδι που έχουν ξεριζωθάν απ' τον τόπο τους
για να μην σκλαβωθούν κι άλλοι προέβλεψαν το θάνατο απ' την
ατίμηση. Για το λόγο ελπίδα ήθελα εδώ, για να συνδράμω

στον αγώνα των Μεσογρητών και να τους ηγυαίωσιν απ' τὴ δική
μας μοίρα. Οἱ σκέψεις αὐτὲς μου δίνουν κουράγιο να σταθῶ βροντῶ
στὰ πόδια μου και να συνεχίσω τὴ μάχη με πλιότερη δύναμη,
ειδικὰ τώρα που ἔχουμε πάλει να ἐπιτύχουμε ἀκόμη και στο
θαύμα. Ἡ πίστη μας στον αγώνα και τὸ ὄνειρο τῆς ἐλευθερίας
εἶναι αὐτὰ που μας κρατᾶνε ἀκόμα ὀρθοὺς. Πότε δὲ θα παραδο-
θούμε, ἀκόμη κι αν αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲ θα μείνει οὐδὲ ἓνας
ἀπὸ εὐμὰς φυτᾶνός. Χαίριο να πῶσουμε μόνοι μας τὸ αἷμα μας
παρὰ να προδώσουμε τὲς ἀξίες μας, τοὺς νεκροὺς μας, τὴν ἰδία
μας τὴν πατρίδα. Γι' αὐτὸ τὸν τελευταῖο καιρὸ ἠρίμασε μέσα
μας ἡ ἀπόφαση να δώσουμε μια τελευταία μάχη. Με τὴ
βοήθεια του Θεοῦ θα ἐπιτελήσουμε τὴν ἐφοδὸς μας απ' τὸν
μαρτυρικὸ τόπο μας. Ἐύχομαι να ανταμωθούμε ἔξω ἀδέρφια
μου, ἀλλὰ κι αν δὲν τὰ καταφέρουμε, πέφτει σε σας ἡ
εὐθύνη να συνεχίσετε τὸν αγώνα για τὴν ἀπελευθέρωση τῆς
πατρίδας.

Κίλλος Τζαβέρας

Κείμενα που ανακτήθηκαν από το διαδίκτυο :

1. Μηχανή του χρόνου. Άρθρο: Η έξοδος του Μεσολογγίου. Ανακτήθηκε από :
<https://www.mixanitouxronou.gr/i-iroiki-exodos-ton-yperaspiston-toy-mesologgiou-otan-teleiosan-oles-oi-trofes-ta-zoa-kai-ta-chorta-oi-poliorkimenoi-kynigoysan-akoma-kai-pontikia-eno-ypirxan-kroysmata-nekrofagias/>
2. Μηχανή του χρόνου. Άρθρο: Η Μάχη της Κλείσοβας. Ανακτήθηκε από:
<https://www.mixanitouxronou.gr/i-agnosti-machi-prin-tin-exodo-tou-mesolongiou-sto-nisaki-klisova-130-andres-exolothrefsan-peripou-3000-tourkoeiptious-tou-impraim/>

Ποίημα: Σολωμός Δ. Ελεύθεροι Πολιορκημένοι .

Μέρα Πέμπτη, 19 αὐγούστου
καὶ ἀρχὴ τοῦ 1821

Τίε φαί,

Ἐν διαβάσει σου τοῦ γράμμα δὲν ἐκείνηρα νὰ γυρίσω σοὶ ἄλλο
φάσι. Σέχνη με, Πάρι φαί. Ἐπίσταται σε αὐτὴ ἐν ἑσθὴ με ἐν καρδίᾳ
φαί ἰσχυρῶς σε γὰρ καὶ κόποι. Ὅτι διαβάσεις εἶναι ὅτι παρρησιαστικῶς
ἔχω νὰ σοὶ ἀρῶμαι γὰρ κηρύσσεται.

Τοῦτο ἐν διόδοι μὲν τὰ πρῶτα εἶχαν ἀρῶμαι νὰ πηγαίνοι
ἡδὴ κατὰ διαδοχὴν. Βρέχει. ἔχασε ἀποστολῆσαι εἰς Μανιάκι ἐν
Μεσσηνίας, ὑπὸ τῶν ἐγγλῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Παπαφλέσσα. Ἄπεναντι μὲν
ἔχασε τὸν ἀρῶμα τὸν Ἰσχυρῶς με σου βίβλια ἀποστολῆσαι νὰ ἄλλο
ἔχει ἄλλον καρτὸν, καὶ σοὶ νὰ τὸν ἔφρασε αὐτὸ, ἡδὴ ἐν ἄλλοι ἀρῶμα
αὐτὸ ἐν καρδίᾳ Ἰσχυρῶς. Ἐπεὶ εἶπασσε ἐξῆλθαι, εἴποσε μὲν
καρτὸν εἰς τὸν ἀρῶμα καρτὸν ποὺ ἀλλοῦ ἀρῶμα μὲν Πάρι φαί, ὅτι
μὲν τὸν ἀρῶμα τὸ ἔφρασε ἔφρασε, μὲν σε γὰρ. καὶ δὲν τὸν οὐκ ὄ
σου κατὰ διαδοχὴν. Πιστεύει με. Ἄλλο γὰρ δὲν τὸν δεξιῶς, ἀρῶμα μὲν
ἐν πρῶτῳ παρὶ δεξιῶς. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶχε ἀρῶμα καὶ ἀρῶμα
μὲν τὸν ἀρῶμα ἡ καρτὸν καὶ οὐκ ἔφρασε νὰ παρρησιαστικῶς μὲν, παρὶ τὸ
ἀρῶμα τῶν ἰσχυρῶς ἀρῶμα μὲν εἶπασσε οὐκ αὐτὸ εἶναι ἄλλο
ἀρῶμα. Ὁ Παπαφλέσσα οὐκ ἔφρασε. ἔφρασε μὲν δὲν δεξιῶς κατὰ
Ἰσχυρῶς παρὶ δεξιῶς. Δὲ γὰρ οὐ μὲν παρὶ δεξιῶς εἶπασσε εἶπασσε
παρὶ δεξιῶς καὶ ἀρῶμα τῶν ἀρῶμα τῶν ἀρῶμα μὲν τὸν ἀρῶμα μὲν
ἀρῶμα καὶ σου 300, οὐκ ἔφρασε ὁ παρὶ δεξιῶς τῶν ἀρῶμα,
οὐκ ἔφρασε μὲν τὸν ἀρῶμα καὶ μὲν παρὶ δεξιῶς μὲν τὸν ἀρῶμα
μὲν τὸν ἀρῶμα τὸν ἀρῶμα καὶ τὸν ἀρῶμα μὲν τὸν ἀρῶμα.

Κείμενα που ανακτήθηκαν από το διαδίκτυο :

Η Μηχανή του χρόνου. Άρθρο: Η Μάχη στο Μανιάκι. Ανακτήθηκε από :
<https://www.sansimera.gr/articles/446>

Οπτικοακουστικό υλικό που ανακτήθηκε από το διαδίκτυο:

1. Χαραλάμπους Α. (2014). Βίντεο : Εμφύλιος Πόλεμος κατά τη διάρκεια της Επανάστασης 1823 1825. Ανακτήθηκε από :
<https://www.youtube.com/watch?v=7c718igN29M>
2. Cosmolive Productions(2017). Βίντεο : Μηχανή του Χρόνου Παπαφλέσσας ο ανατρεπτικός Αρχιμανδρίτης και η θυσία στο Μανιάκι. Ανακτήθηκε από :
<https://www.youtube.com/watch?v=XuNiRl77onI>

Ελληνίδες και Φιλελληνίδες εις την Ευρώπη και την Αμερική,
Στέλνω αυτή την επιστολή στην Ένωσή σας και ευχαριστώ
τον Θεό που δίνεται αυτή η ευκαιρία να ακουστεί μία γυναίκα
Γωνή από την λαβωμένη Ελλάδα.

Γνωρίζω πως οι καιροί που ζούμε οι καλύτεροι δεν είναι... Ο πόλε-
μος έχει αλλοτριώσει τις ψυχές μας, τις αξίες και τα πιστεύω μας.
Ος γυναίκες, χρόνια τώρα, αναγκαστήκαμε να υπομεινουμε κάθε μορ-
φή βίας, κάθε «κανάλιτο βέλος» από αυτούς που φρονούν ότι είναι
δυνατοί. Έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες για να πάρουμε πίσω την λευ-
τεριά και την αξιοπρέπιά μας και πρέπει να είμαστε περήφανες για αυτές.
Ο λαός μας, όμως, ακόμα στενάζει κάτω από τον διπλό ζυγό του αγά-
 και του κοτταμπόση και εμείς πρέπει να εφησυχάσουμε αλλά, αντίθετα,
να συνεχίσουμε να θηκώσαμε το βάρος του σταυρού που μας αναλο-
ζει.

Πολλοί θα λησθάνουν πως άντρες δεν είμαστε για να πιέσουμε τα
τουφέκια να πολεμήσουμε, πως δεν έχουμε τη φυσική δύναμη
για να συμβάλλουμε στην κατάκτηση του υπέρτατου εχθρού, της λευτερίας,
και δεν απεχθόμαστε αυτή η απιστη από την αλήθεια. Εχω προσωνυμία, έχω
πολλούς φόβους. Και υπέρβαση φόβου και την θάλασσα, δεν μπορώ να την
αντικριάζω. Στην εκέση, όμως του εχθρού, ο φόβος μου ενδύεται μίαν άλλη
Οψη. Εικόνες μας έρχονται στο μυαλό παιδιών να καιχονται Ιωνταία στο σπίτι,
ενώ την μάνα τους την βέρνουν έξω με ομή 20 με 30 αράδες άνδρες. Ομά-
 και την εικόνα του αγαστημένου μου αδερφού Θεοφιλού της 10 του Μάη να
αφώνη πρώτος την οικία της επανάστασης στην Άνδρο, στο αγαστημένο νησί
των παιδικών μας χρόνων, και της Γωνή του να μου λέει «... να βεβέσει τον
Θεό...». Τότε η εσωτερική μου δύναμη και η αγάπη μου για την πατρίδα
ζανακωνιάνται μέσα από τις στάχτες της φοβισμένης μου καρδιάς. Ακόμα
κι όταν έγραφα τον Νικητάο ξεπηδάσαν στο μυαλό μου εικόνες κάθε Έλληνα
πολεμιστή και η ανάσα μου έμοιαζε να με εγκαταλείπει καθώς η αιμική
Γωνή της Λιθίνης ούραζε μέσα μου. Στην εκέση μου, πάλι στον Λυγία
Χρόστον Κλεονίκη έστεκε ο Καραϊσκάκος και οι πολιορκημένοι, έστεκε κάθε δι-
κος σας και δικός μου άνθρωπος και μου φώναζαν πως δεν είμαστε μόνες.

Και δεν είμαστε! Γυναίκες μαθητρίες, αγωνιστρίες, σαν την Μαρίκη Ζαραμπού-
λα, την Μάρω Τσαβέλα, την Λαζκαρίνη Μπουμπούλια και την ΜΑΝΤΩ
Μαυρογένους, βυθιάσαν τον βίος τους, την οικογένειά τους και αφιέρωσαν
στην ψυχή και το σώμα τους στον αγώνα. Αλλά και εμείς οι υπολοίπες, οι λι-
γότερο γενναίες, οι πιο φοβισμένες συμβάλλουμε με τρόπους που μας έδω-
σε ο Θεός και η φύση, όπως με μέσα πρακτικά ως μαγειρίτσες,
νοσοκόμες κι άλλες αξιοποιώντας το πνεύμα, την ευαισθησία της ψυχής
και την τέχνη του βίου, μιλώντας, τραγουδώντας, ερωτώντας.....

Για μένα όμως η λέξη Ελληνίδα ανήκει και σε όσους, όλες εσείς τις
Φιλελληνίδες που η καρδιά σας πάλλεται στους ίδιους ρυθμούς με
την δική μας. Γνωρίζω ότι τα φιλελληνικά κομμάτια στην Ευρώπη
και στην Αμερική, με δική σας πρωτοβουλία, ετοιμάζουν τους Έλληνες
με τρόφιμα, ενδύματα αλλά και χρήματα διοργανώνοντας ερα-
νούς. Η υποστήριξη σας όμως είναι πολύ πιο ουσιώδης. Με

τη λογοδοσία σας γίνεται οδοδείκτης για κάθε Ελληνίδα και Έλληνα και μας ωντροφεύετε νοντά με τα γραπτά σας. Όπως έλεγε ο δάσκαλός μου ο Κοραΐς, όταν ακόμα είχα την ευλογία να παίρνω λίγο από το φως του, «τα φώτα αυξάνονται όταν μεταδίδονται και η μετάδοσις αυτή προκαλεί ηδονή εις τας φιλανθρωπικούς ψυχάς». Δας ενθαρρύνω λοιπόν να συνεχίσετε την προσπάθειά σας και να ενισχύσετε τον ελληνικό λαό, που τόσα έχει προσφέρει στην ανθρωπότητα, από την αρχαιότητα έως σήμερα, με κάθε πρόσφορο μέσο.

Απευθυνόμενη ξανά σε όλες σας, σας υπόσχομαι ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε. Δεν σταματάμε, παραμένουμε ανήσυχες και διεκδικούμε αυτό που μας παρουσιάζουν ως αδύνατο μέχρι να νικήσουμε αυτό τον αγώνα. κι εσείς παραμένετε δυνατές. Οι ψυχές μας ενώνονται με τις δικές σας και αντλούν ανδρεία και γενναϊότητα. Οι καρδιές μας παίρνουν καρράχο από τη δύναμή σας. Οι σκέψεις μας ενισχύονται από τις δικές σας.

Γυναίκες όλου του κόσμου ελάτε Μια!
Ευανθία Κούρη

Κείμενα που ανακτήθηκαν από το διαδίκτυο:

1. Αργυράκος Γ. (2020). Εταιρεία για τον Ελληνισμό και τον Φιλελληνισμό. Άρθρο: Ο Φιλελληνισμός ως ευρωπαϊκό «κεκτημένο» και ο ρόλος των εφημερίδων κατά την Επανάσταση του 1821. Ανακτήθηκε από: <https://www.eefshp.org/o-filellinismos-os-eyropaiko-kektimeno-kai-o-rolos-ton-efimeridon-kata-tin-epanastasi-tov-1821/>
2. Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ). Άρθρο: Το φιλελληνικό ρεύμα του 1821 μέσα από τις πόλες ψηφιακού περιεχομένου του ΕΚΤ. Ανακτήθηκε από: <https://www.ekt.gr/el/news/23790>
3. Ελλάδα 2021(2021). Άρθρο: «Έκανε ποτέ το έθνος διάκριση μεταξύ των ανδρών και των γυναικών που υπηρέτησαν την πατρίδα»; Ανακτήθηκε από : <https://www.greece2021.gr/arthografia/2960-ekane-pote-to-ethnos-diakrisi-metaksy-ton-andron-kai-ton-gynaikon-pou-vpiretisan-tin-patrida>
4. Θεοδοσοπούλου Μ. (2008) . Το ΒΗΜΑ. Άρθρο: Και σοφή και ωραιότητα. Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2008/11/24/books-ideas/kai-sofi-kai-vraiotati/>
5. Πανναρέτου Α. (2001). Η Καθημερινή. Άρθρο: Η μορφή της πρώτης Ελληνίδας λογίας Ευανθίας Καίρη. Ανακτήθηκε από : <https://www.kathimerini.gr/culture/94240/i-morfi-tis-protis-ellinidas-logias-eyanthias-ka-ri/>
6. Σαν σήμερα. Άρθρο: Ευανθία Καίρη. Ανακτήθηκε από : <https://www.sansimera.gr/biographies/502>
7. Athens Voice.gr (2021). Άρθρο: Οι λόγιες Ελληνίδες πριν και κατά την Ελληνική Επανάσταση. Ανακτήθηκε από : https://www.athensvoice.gr/greece/705233_oi-logies-ellinides-prin-kai-kata-tin-elliniki-epanastasi
8. Naftemporiki.gr (2021). Άρθρο : «Η Γυναίκα στην Επανάσταση του 1821». Ανακτήθηκε από : <https://www.naftemporiki.gr/story/1703721/i-gunaika-stin-epanastasi-tou-1821>

Οπτικοακουστικό Υλικό που ανακτήθηκε από το Διαδίκτυο:

OPEN TV(2021). Και εγένετο Ελλάς. Βίντεο: Οι σημαντικές γυναίκες της Επανάστασης και ο ρόλος τους στον Αγώνα. Ανακτήθηκε από :
<https://www.youtube.com/watch?v=vJVBA-X0yAo>